

Jaarverslag
stichting de Nieuwe Leefstijl
2025

Inleiding

De activiteiten in 2025 kenmerkten zich door een intensievere samenwerking met de stichting Kind en Voeding. Al jaren werd er samengewerkt rondom de 'EterWeters', de naam die inmiddels is gegeven aan het leer- en ervarcentrum voor voeding in een duurzame voedselketen. In november werd gezamenlijk de kinderrechtenconferentie "Voedseleducatie als Kinderrecht" (21 november 2025 in DNK Assen) georganiseerd, uitgevoerd en deels gefinancierd.

Tevens werd na het vertrek van Anita van der Noord uit het bestuur nagedacht over de missie en werd deze herbevestigd: het ontwikkelen van concepten voor zintuiglijke en educatieve ervaringen rond voedsel en biodiversiteit, met aandacht voor lokale producten en de Sustainable Development Goals (SDG's) van de VN. De focus ligt met name op SDG 3 (Goede gezondheid en welzijn) en samenwerking met lokale en nationale partners. Dat laatste heeft ook een sterke relatie met SDG 17.

Kinderrechtenconferentie

Samen met de stichting Kind en Voeding georganiseerden we de kinderrechtenconferentie "Voedseleducatie als Kinderrecht", ter gelegenheid van 30 jaar Kinderrechtenverdrag in Nederland. Deze conferentie stond in het teken van bewustwording en actie rond voedseleducatie als fundamenteel recht voor kinderen. In de slotverklaring die door vele relevante organisaties mede werd ondertekend. Deze slotverklaring is begin 2026 aangeboden aan de woordvoerder Onderwijs van de Tweede Kamerfractie van D66 en een lid van het managementteam van de directie Voeding, Gezondheidsbescherming en Preventie van het ministerie van VWS. De laatste adviseert de betrokken bewindspersoon in lijn met onze bevindingen bij de conferentie. Het Tweede Kamerlid brengt de aanbevelingen in een motie in tijdens het onderwijsdebat in mei 2026.

Het door vele aanwezige relevante partijen ondertekende slotakkoord van de conferentie bevatte de volgende aanbevelingen:

Onze gezamenlijke inzet richt zich op:

1. Voedseleducatie wordt als integraal onderdeel opgenomen in de leerdoelen van alle vormen van onderwijs: primair, voortgezet, (voortgezet) speciaal onderwijs en het MBO. Hierdoor krijgt ieder kind structureel en langdurig kennis over gezonde en duurzame voeding.
2. Bevordering van een gezonde voedingsomgeving op scholen. Scholen worden opgeroepen een samenhangend voedingsbeleid te ontwikkelen dat een gezonde voedingsomgeving bevordert. Dit beleid stimuleert gezonde keuzes tijdens pauzes, in de kantine en bij andere eetmomenten, zonder dat het als verplichting wordt opgelegd.
3. Duurzame ondersteuning en structurele overheidsfinanciering voor scholen, ten gunste van brede invoering, implementatie en borging van voedseleducatie, waarbij voldoende en geoormerkte middelen worden vrijgemaakt om scholen, lerarenopleidingen en ondersteunende organisaties langdurig te faciliteren.
4. Uitbreiding van praktijkgerichte activiteiten, zoals schoolmoestuinen, voedselexcursies en kooklessen als onderdeel van voedseleducatie.
5. Actieve betrokkenheid van kinderen en jongeren bij de ontwikkeling en uitvoering van beleid en voedseleducatieprogramma's
6. Bijbehorend afraden van voedsel buiten de Schijf van Vijf op scholen, in kantines en automaten
7. Jaarlijkse monitoring en transparante rapportage over de voortgang en effectiviteit van voedseleducatie.

Hierbij passend is wetgeving ter beperking van marketing voor ongezonde voedingsmiddelen vallend buiten de Schijf van Vijf aan kinderen tot 18 jaar. De regelgeving moet alle relevante media en settings omvatten, inclusief digitale media en plaatsen waar kinderen samenkomen, zoals op scholen, sportclubs en evenementen.

Een structureel beleid vraagt om structurele middelen. Wij doen daarom een dringend beroep op de ministers van OCW en VWS om de wettelijke verankering van voedseleducatie te ondersteunen met voldoende financiële middelen. Dit voorkomt dat scholen dit uit bestaande budgetten moeten bekostigen en maakt het mogelijk echt te investeren in deskundigheid, leermiddelen, samenwerkingen en duurzaam beleid.

Het totale slotakkoord is opgenomen in bijlage 1.

De focus op kinderrechten heeft de Nieuwe Leefstijl al geruime tijd. Al op 11 mei 2023 vond in het Nationaal Gevangenis-museum in Veenhuizen de conferentie "Geef kinderrechten een centrale plek in beleid en praktijk" plaats als vervolg op een werkconferentie van april 2022.

Ondanks eerdere petities en campagnes is voedseleducatie nog steeds geen structureel, verplicht onderdeel van het primair onderwijs. De conferentie in november bracht diverse sectoren samen, waaronder onderwijsprofessionals, kinderrechtenadvocaten en de voedselindustrie. Het doel is helder: voedseleducatie moet structureel verankerd worden in onderwijs en beleid.

Prof. dr. Jaap Seidell (Vrije Universiteit Amsterdam) benadrukte in zijn keynote tijdens de conferentie de gezamenlijke verantwoordelijkheid: "Voedseleducatie en Kinderrechten: Een Gezamenlijke Verantwoordelijkheid." De wetenschappelijke onderbouwing is er: onderzoek toont aan dat voedseleducatie bijdraagt aan betere gezondheid en gelijke kansen.

Cruciaal voor het succes van de conferentie was de stem van de jeugd zelf. Tijdens een Ronde Tafelgesprek met Kinderraden en Petje af deelden kinderen hun ervaringen en adviezen onder de noemer: "Wat betekent gezonde voeding op school voor ons?". Dit onderstreept het belang van jeugdparticipatie, een van de speerpunten van de conferentie, om beleid effectief en legitiem te maken.

SDG zaken

De activiteiten rond de SDG predicaten waren inmiddels overgedragen aan de nieuwe hub in Veenhuizen. Eind 2024 opende het 17^e SDG House Plein 17 en wij hadden het volste vertrouwen dat onze activiteiten daar in goede handen zijn.

Food Xperience Center Noord-Nederland (FoodXNoord)

Het beoogde leer- en ervaarcentrum voor voeding in een duurzame voedselketen is een belangrijk initiatief van de stichting. Sinds we werkten met internationale studenten van NHL Stenden waarvoor de omschrijving een tongbreker was, noemden we dit initiatief het Food Xperience Center Noord-Nederland, verkort tot FoodXNoord. In het traject met de Food Forward Track Groningen-Drenthe van de Rabobank, werd de naam '**Expeditie Voedselverwondering**' gebruikt.

We toonden bij de Track meeting in Almere behalve een filmpje over onze plannen (<https://youtu.be/8nxCX2nbCXI?si=LP5GP5x0mApM3Rtq>), gemaakt met sponsorgeld van de Rabobank, een soort plattegrond van wat we willen laten zien: van grond tot mond, van mond tot kont, en dan weer terug naar de aarde. De plattegrond o.a. afgedrukt op beide zijden van een poster was ontwikkeld door een professionele museumrichtster en een kinderboekenschrijver en kreeg de titel 'EterWeters'. Deze poster kan ook gebruikt worden door de voorlichters van stichting Kind en Voeding bij de workshops op scholen, kinderdagverblijven en buitenschoolse opvang door het hele land.

Een van de banners met die 'plattegrond' staat inmiddels bij de Eemlandhoeve in Bunschoten-Spakenburg. Dat ontwikkelt zich als centrum voor kennis over de basis en de toekomst van voedsel.

De ontwikkelingen zijn tevens te volgen op de eigen website van het Food Xperience Center: www.foodxnoord.nl.

Samenwerking met stichting Kind en Voeding

De Nieuwe Leefstijl maakt gebruik van de kennis en ervaring van de voorlichters van de stichting Kind en Voeding voor de diverse evenementen die worden georganiseerd. Omdat we zo intensief samenwerken, zit een deel van het bestuur ook in het bestuur van Kind en Voeding. Daarmee worden de activiteiten goed op elkaar afgestemd. Voorlichters van Kind en Voeding speelden bijvoorbeeld ook een rol bij de opnames van het hierboven genoemde filmpje 'Expeditie Voedselverwondering' en zullen ook de inhoudelijke begeleiding van de invulling van FoodXNoord kunnen doen.

Politiek Vrouwen Netwerk Drenthe

Ook dit jaar trad de Nieuwe Leefstijl op als penvoerder voor dit initiatief en zijn bijeenkomsten georganiseerd. Kick-off op 30 januari 2025, met als doel het versterken van de politieke betrokkenheid van vrouwen in Drenthe. Het project zal naar verwachting in 2026 doorlopen.

Overige activiteiten

Tevens zijn we door VNO-NCW MKB Noord-Nederland uitgenodigd om deel te nemen aan de Food Community Noord-Nederland, waarin de totale agrifoodketen is vertegenwoordigd en waarbij gezocht wordt naar mogelijkheden om de noodzakelijke transitie in de agrifoodketen te activeren.

Toekomst

In de komende periode willen we nadrukkelijk:

- het aantal deelnemers aan conferenties, workshops en educatieve programma's vergroten;
- meer bereik van educatieve materialen en samenwerkingen met scholen en lokale organisaties;
- meer bijdragen aan lokale en nationale discussies over voedseleducatie, kinderrechten en duurzaamheid;
- Plannen voor verdere uitbreiding van educatieve programma's en samenwerkingen.
- Nieuwe initiatieven rond voedseleducatie, biodiversiteit en lokale voedselproductie.

Relevante verwijzingen/websites:

- stichting de Nieuwe Leefstijl: www.denieuweleefstijl.nl
- FoodXNoord: <https://foodxnoord.nl>
- stichting Kind en Voeding: www.kind-en-voeding.nl
- Voedsel Jongerenraad: www.voedseljongerenraad.nl
- Politiek Vrouwen netwerk Drenthe: www.pvnd.nl
- SDG Nederland: www.sdgnederland.nl
- SDG Impact: <https://sdgimpact.nl>
- SDG Jongerendialoog: <https://youtu.be/i6GZueHzdJI>

Financieel overzicht 2025 de Nieuwe Leefstijl

inkomsten		uitgaven	
saldo Rabobank lopende rek. 1/1/2025	€ 2.123,86	PVND (Pol. VrouwenNetwerk Drenthe)	€ 15.209,44
saldo Rabobank spaarrek. 1/1/2025	€ 20.000,00	uitgaven voor Kinderrechtenconferentie	€ 14.985,87
rente Rabobank spaarrek.	€ 44,12	uitgaven voor BomenBal	€ 10.666,95
bijdrages voor Kinderrechtenconferentie	€ 13.171,66	uitgaven voor Hollandse Kost	€ 1.646,97
bijdrage voor Pol. Vrouwen netwerk	€ 21,00	alg onkosten de Nieuwe Leefstijl en FoodXNoord	€ 747,87
bijdrage voor Hollandse Kost	€ 4.240,00	kosten Rabobank	€ 178,53
bijdrage voor BomenBal	€ 11.000,00	saldo Rabo bank spaarrek 31/12/2025	€ 2.206,89
belastingdienst teruggaaf	€ 886,00	Saldo Rabobank lopende rek 31/12/2025	€ 5.844,12
totaal	€ 51.486,64		€ 51.486,64

Bijlage 1

Slotverklaring Conferentie 'Voedseleducatie als Kinderrecht' Oproep tot opname voedseleducatie in curriculum PO, VO en (V)SO

Met dit document roepen wij de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OCW) en de minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) op om voedseleducatie te verankeren als wettelijk onderdeel van primair, voortgezet en (voortgezet) speciaal onderwijs, zodat ieder kind de kans krijgt op een gezonde toekomst.

De overheid is hoeder van de volksgezondheid. Artikel 22 van de Grondwet stelt: 'De overheid treft maatregelen ter bevordering van de volksgezondheid'. Dit impliceert dat de overheid zorg draagt voor de omstandigheden die de gezondheid van burgers bevorderen. In 1995 ratificeerde Nederland het juridisch bindende VN-verdrag inzake de Rechten van het Kind. Artikel 24 lid 2 onderstreept het kinderrecht op gezondheid, waaronder gezonde voeding en voorlichting daarover.

Met de gezondheid van de Nederlandse kinderen is het niet goed gesteld:

- Ongeveer 14% van de kinderen tussen de 4 en 17 jaar heeft overgewicht en 3,6% obesitas. In de periode tussen 1990 en 2024 is het percentage kinderen en jongeren met overgewicht tussen de 4 en 17 jaar significant gestegen.¹
- Onderzoek door de Vrije Universiteit Amsterdam laat een zorgwekkende trend zien waarbij kinderobesitas ernstiger wordt.² Kinderen zijn al op jongere leeftijd zwaarder en zijn dusdanig ziek dat ze de fysieke gevolgen ervan al ondervinden, zoals een vervette lever, suikerziekte of hoge bloeddruk
- Onderzoek toont aan dat een hoog BMI in de kindertijd een sterke indicator is voor overgewicht op latere leeftijd.³

Nu al heeft meer dan de helft van de volwassenen overgewicht met bijbehorende (grotere kans op) chronische aandoeningen diabetes type 2, hart- en vaatziekten, hoge bloeddruk en bepaalde vormen van kanker. Behandeling van deze chronische ziekten als gevolg van overgewicht dragen voor een steeds groter aandeel bij aan het Nederlandse zorginfarct en veroorzaken torenhoge kosten.

Willen we deze trend keren en het kinderrecht correct uitvoeren, dan is actie vereist. Te veel ongezond voedsel, een ongezonde omgeving en te weinig beweging zijn belangrijke oorzaken van overgewicht. Bewegingsonderwijs is een standaard en is wettelijk sterk verankerd, voedseleducatie niet. Er is geen landelijke regelgeving voor het aantal uren voedseleducatie op scholen. Hoewel er veel goede initiatieven zijn en er belangrijke stappen worden gezet, zijn deze nog lang niet voldoende, zoals de cijfers ons laten zien. De vrijwillige en tijdelijke basis maakt dat een aanzienlijke groep kinderen en hun ouders niet wordt bereikt.

Wij doen hierbij een krachtige oproep aan de overheid om, in lijn met de preventiestrategie 'De gezonde keuze moet de makkelijke keuze worden', verantwoordelijkheid te nemen voor de gezondheid van onze jeugd.

Onze gezamenlijke inzet richt zich op:

1. Voedseleducatie wordt als integraal onderdeel opgenomen in de leerdoelen van alle vormen van onderwijs: primair, voortgezet, (voortgezet) speciaal onderwijs en het MBO. Hierdoor krijgt ieder kind structureel en langdurig kennis over gezonde en duurzame voeding.
2. Bevordering van een gezonde voedingsomgeving op scholen. Scholen worden opgeroepen een samenhangend voedingsbeleid te ontwikkelen dat een gezonde voedingsomgeving bevordert. Dit beleid stimuleert gezonde keuzes tijdens pauzes, in de kantine en bij andere eetmomenten, zonder dat het als verplichting wordt opgelegd.
3. Duurzame ondersteuning en structurele overheidsfinanciering voor scholen, ten gunste van brede invoering, implementatie en borging van voedseleducatie, waarbij voldoende en geoormerkte middelen worden vrijgemaakt om scholen, lerarenopleidingen en ondersteunende organisaties langdurig te faciliteren.
4. Uitbreiding van praktijkgerichte activiteiten, zoals schoolmoestuinen, voedselexcursies en kooklessen als onderdeel van voedseleducatie
5. Actieve betrokkenheid van kinderen en jongeren bij de ontwikkeling en uitvoering van beleid en voedseleducatieprogramma's
6. Bijbehorend afraden van voedsel buiten de Schijf van Vijf op scholen, in kantines en automaten
7. Jaarlijkse monitoring en transparante rapportage over de voortgang en effectiviteit van voedseleducatie.

Hierbij passend is wetgeving ter beperking van marketing voor ongezonde voedingsmiddelen vallend buiten de Schijf van Vijf aan kinderen tot 18 jaar. De regelgeving moet alle relevante media en settings omvatten, inclusief digitale media en plaatsen waar kinderen samenkomen, zoals op scholen, sportclubs en evenementen.

Een structureel beleid vraagt om structurele middelen. Wij doen daarom een dringend beroep op de ministers van OCW en VWS om de wettelijke verankering van voedseleducatie te ondersteunen met voldoende financiële middelen. Dit voorkomt dat scholen dit uit bestaande budgetten moeten bekostigen en maakt het mogelijk echt te investeren in deskundigheid, leermiddelen, samenwerkingen en duurzaam beleid.

Alle kinderen in Nederland hebben recht op een gezonde toekomst. Door voedseleducatie wettelijk, inhoudelijk én financieel te verankeren, leggen we samen het fundament voor een voedselvaardige generatie. Een gezonde toekomst begint bij de jeugd, zowel thuis als op school.

¹ <https://www.vzinfo.nl/overgewicht/jongeren>

² <https://vu.nl/nl/nieuws/2025/n-kinderobesitas-wordt-ernstiger>

³ De Groot J. Childhood Body Mass Index Trajectories and Risk of Overweight and Obesity in Young Adulthood.

European Congress on Obesity (ECO). Abstract 1189. www.pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/28070760